

Brussel, 26.10.2022
COM(2022) 546 final

2022/0341 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

**tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 260/2012 en (EU) 2021/1230 wat betreft
instantovermakingen in euro**

(Voor de EER relevante tekst)

{SEC(2022) 546 final} - {SWD(2022) 546 final} - {SWD(2022) 547 final}

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

• **Motivering en doel van het voorstel**

Instantbetalingen zijn een vorm van overmaking waarbij geldmiddelen binnen enkele seconden, op elk gewenst moment, overdag of 's nachts, en op om het even welke dag van het jaar, van de rekening van de betaler naar de begunstigde worden overgemaakt. Hierin verschillen instantbetalingen van andere overmakingen, die pas tijdens kantooruren door betalingsdienstaanbieders¹ worden verwerkt, waardoor de geldmiddelen pas aan het einde van de volgende werkdag aan de begunstigde worden gecrediteerd.

Instantbetalingen vormen een belangrijke technologische innovatie op betalingsgebied. Geldmiddelen die in het financiële stelsel vastzitten, kunnen met behulp van instantbetalingen worden vrijgemaakt en onmiddellijk aan eindgebruikers – consumenten en bedrijven in de EU – voor consumptie en investeringen ter beschikking worden gesteld. Instantbetalingen bieden banken en financiële technologiebedrijven (fintechs) ook mogelijkheden voor ontwikkeling van nieuwe oplossingen voor betalingen op het punt van interactie (point of interaction of PoI), hetzij op fysieke verkooppunten, hetzij bij e-commercetransacties (bv. met behulp van mobiele betaalapplicaties op smartphones). Dergelijke oplossingen zouden de huidige hoge concentratiegraad op de PoI-markt, met name voor grensoverschrijdende betalingen, helpen verminderen.

De architectuur voor instantbetalingen in euro bestaat inmiddels in de EU. Deze omvat verschillende betalingssystemen die onmiddellijke afwikkeling aanbieden, evenals de regeling voor instantovermakingen (SCT Inst-regeling) in de gemeenschappelijke eurobetalingsruimte (Single Euro Payments Area of SEPA) die in november 2017 door de Europese Betalingsraad (European Payments Council of EPC) werd gelanceerd².

De aanzienlijke potentiële voordelen van instantbetalingen voor consumenten en bedrijven in de EU worden echter belemmerd door de trage uitrol en het geringe gebruik van instantbetalingen. Eind 2021 bestond slechts 11 % van de euro-overmakingen in de EU uit instantbetalingen³. De redenen hiervoor zijn aangegeven in de effectbeoordeling bij dit voorstel (zie hieronder).

In de mededeling van de Commissie van 5 december 2018, getiteld “Naar een sterkere internationale rol van de EUR”⁴, sprak de Commissie haar steun uit voor een volledig geïntegreerde markt voor instantbetalingen in de EU, teneinde de risico's en kwetsbaarheden bij retailbetalingen te verminderen en de autonomie van bestaande betalingsoplossingen te vergroten. In haar mededeling van 24 september 2020 over een “Strategie voor retailbetalingen voor de EU”⁵ kondigde de Commissie aan dat zij, indien nodig, wetgeving

¹ Een betalingsdienstaanbieder is een aanbieder van betalingsdiensten zoals gedefinieerd in bijlage I bij Richtlijn 2015/2366 (de tweede richtlijn betalingsdiensten of PSD2), zoals een kredietinstelling, betalingsinstelling of instelling voor elektronisch geld.

² De EPC is een in 2002 opgerichte, privaatrechtelijke vereniging van betalingsdienstaanbieders, die fungeert als besluitvormings- en coördinatieorgaan van de Europese betalingssector, en met de ontwikkeling van de gemeenschappelijke eurobetalingsruimte SEPA als hoofdtaak.

³ Bron: EPC.

⁴ COM(2018) 796 final van 5 december 2018.

⁵ COM(2020) 592 final van 24 september 2020.

zou voorstellen op grond waarvan betalingsdianstaaibieders in de EU tegen eind 2021 instantbetalingen in euro zouden moeten aanbieden. In zijn conclusies van 22 maart 2021⁶ benadrukte de Raad het bevorderen van het wijdverbreide gebruik van instantbetalingen als doelstelling van de strategie voor retailbetalingen. In haar mededeling van 20 januari 2021, getiteld “Het Europese economisch-financieel bestel: openheid, kracht en veerkracht stimuleren”⁷, herhaalde de Commissie het belang van haar strategie voor retailbetalingen en van digitale innovatie in het geldwezen als methode voor het versterken van de eengemaakte markt voor financiële diensten en haar open strategische autonomie op macro-economisch en financieel gebied. Vervolgens heeft de Commissie een initiatief inzake instantbetalingen in het Werkprogramma van de Commissie voor 2022⁸ opgenomen.

In zijn conclusies van 5 april 2022⁹ verwees de Raad naar het voornemen van de Commissie om een wetgevingsvoorstel inzake instantbetalingen in te dienen, hierbij herinnerend aan de doelstelling om de ontwikkeling van concurrerende binnenlandse en pan-Europese marktgebaseerde betalingsoplossingen te bevorderen, en het belang benadrukkend van het definiëren en effectief uitvoeren van een kader voor een onafhankelijke, efficiënte, goed functionerende, open en autonome Europese betalingsruimte.

- **Verenigbaarheid met bestaande bepalingen op het beleidsterrein**

Universele beschikbaarheid van instantbetalingen in euro vormt een noodzakelijk onderdeel van de actualisering en modernisering van de SEPA. De SEPA stelt Europese consumenten, bedrijven en overheidsdiensten in staat om grensoverschrijdende betalingen in euro even gemakkelijk als binnenlandse betalingen te verrichten en ontvangen, en stelt het publiek in staat om met hun bestaande betaalrekening in hun lidstaat van herkomst salarisbetalingen uit andere lidstaten te ontvangen of rekeningen uit andere lidstaten te betalen. Het SEPA-project is in 2002 met steun van de Commissie van start gegaan en heeft de Europese banksector ertoe aangezet de EPC op te richten, die zich, op verzoek van de Commissie en de Europese Centrale Bank (ECB), ertoe heeft verbonden om, in nauw overleg met alle belanghebbenden (met inbegrip van handelaren en consumenten), geharmoniseerde regelingen van regels en procedures voor uitvoering van betalingen in euro te ontwikkelen. De SEPA-regeling is in 2008 van start gegaan voor overmakingen in euro en in 2009 voor automatische afschrijvingen. Deze twee regelingen werden bij de SEPA-verordening van 2012¹⁰ verplicht gesteld voor betalingen in euro. De SCT Inst.-regeling werd in 2017 gelanceerd.

Twee EU-wetgevingshandelingen op het gebied van betalingen, te weten de richtlijn betalingsdiensten in de interne markt van 2015 (tweede richtlijn betalingsdiensten)¹¹ en de verordening betreffende grensoverschrijdende betalingen¹², zijn reeds van toepassing op instantbetalingen en blijven dat ook na inwerkingtreding van dit voorstel. De tweede richtlijn betalingsdiensten bevat regels en verplichtingen voor betalingsdianstaaibieders en consumentenrechten voor vele soorten algemeen gebruikte betalingen in de EU, waaronder

⁶ 7225/21.

⁷ COM(2021) 32 final van 19 januari 2021.

⁸ COM(2021) 645 final van 19 oktober 2021.

⁹ 6301/22.

¹⁰ Verordening (EU) nr. 260/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2012 tot vaststelling van technische en bedrijfsmatige vereisten voor overmakingen en automatische afschrijvingen in euro.

¹¹ Richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement (en de Raad van 25 november 2015 betreffende betalingsdiensten in de interne markt.

¹² Verordening (EU) 2021/1230 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juli 2021 betreffende grensoverschrijdende betalingen in de Unie (codificatie).

overmakingen; de richtlijn wordt momenteel geëvalueerd en bij eventuele wijzigingsvoorstellen zal ten volle rekening worden gehouden met het huidige voorstel. De verordening betreffende grensoverschrijdende betalingen schrijft voor dat voor grensoverschrijdende betalingen in euro dezelfde prijs wordt aangerekend als voor binnenlandse betalingen van het overeenkomstige type in de nationale valuta (met inbegrip van overmakingen en dus ook instantbetalingen), die door dezelfde betalingsdienstaanbieder worden verwerkt (zie hieronder voor een nadere toelichting op de wisselwerking tussen de verordening betreffende grensoverschrijdende betalingen en dit voorstel).

Betalingsdienstaanbieders die instantbetalingen aanbieden, moeten ervoor zorgen – net als bij alle andere soorten betalingen – dat zij beschikken over passende realtime-instrumenten ter voorkoming van fraude, witwassen en terrorismefinanciering, in volledige overeenstemming met de bestaande EU-wetgeving. Dit initiatief heeft geen gevolgen voor de robuustheid van controles ter bestrijding van witwassen/terrorismefinanciering (AML/CFT-controles). Met name het feit dat deze betalingen onmiddellijk, binnen minder dan tien seconden, worden uitgevoerd, doet op geen enkele wijze afbreuk aan de verplichting van meldingsplichtige entiteiten om de vereiste AML/CFT-controles uit te voeren en, indien nodig, verdachte transacties te melden. Hierbij gaat het meestal om vereisten achteraf, in tegenstelling tot de verplichtingen inzake screening op sancties, waaraan moet worden voldaan voordat de transactie wordt uitgevoerd (dus binnen tien seconden voor instantbetalingen) en die derhalve onder dit voorstel vallen. Dit voorstel is evenmin op enigerlei wijze van invloed op de doeltreffendheid en tijdigheid van het onderzoek door de financiële-inlichtingeneenheden (FIE's) van dergelijke meldingen van verdachte transacties.

- **Verenigbaarheid met andere beleidsterreinen van de EU**

Het initiatief is volledig in overeenstemming met andere initiatieven van de Commissie zoals beschreven in de EU-strategie voor het digitale geldwezen¹³ van de Commissie, die samen met de strategie voor retailbetalingen werd vastgesteld, welke initiatieven gericht zijn op het bevorderen van de digitale transformatie van het geldwezen en de economie van de EU en het tegengaan van versnippering van de digitale eengemaakte markt.

Het is ook volledig in overeenstemming met de mededeling van de Commissie getiteld “Naar een sterkere internationale rol van de EUR”¹⁴, waarin de Commissie haar steun uitsprak voor een volledig geïntegreerd systeem voor instantbetalingen in de EU, teneinde de risico's en kwetsbaarheden in retailbetalingssystemen te verminderen en de autonomie van bestaande betalingsoplossingen te vergroten. Het is ook in overeenstemming met de mededeling van de Commissie van 2021 getiteld “Het Europese economisch-financieel bestel: openheid, kracht en veerkracht stimuleren”¹⁵, waarin nogmaals wordt gewezen op het belang van haar strategie voor retailbetalingen en van digitale innovatie in het geldwezen voor het versterken van de eengemaakte markt voor financiële diensten. In dezelfde mededeling werd bevestigd dat de Commissie en de diensten van de ECB samen op technisch niveau een brede reeks beleidsmatige, juridische en technische kwesties zullen bezien die zich bij een mogelijke introductie van een digitale euro kunnen voordoen, telkens binnen de hun door de EU-Verdragen toegewezen mandaten. Een wetgevingsinitiatief inzake de digitale euro is ook in het Werkprogramma van de Commissie voor 2023 opgenomen.

¹³ COM(2020) 591 final van 24 september 2020.

¹⁴ COM(2018) 796 final van 5 december 2018.

¹⁵ COM(2021) 32 final van 19 januari 2021.

De volledige uitrol van instantbetalingen is een van de belangrijkste elementen van de strategie voor retailbetalingen¹⁶ van de ECB, die ook de TIPS-dienst (TARGET Instant Payment Settlement) aanbiedt. Daarom zal de ECB mogelijk worden verzocht om een advies over dit voorstel uit te brengen.

2. RECHTSGRONDSLAG, SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

• Rechtsgrondslag

De passende rechtsgrondslag is artikel 114 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), dat de Europese instellingen opdraagt bepalingen vast te stellen om de interne markt tot stand te brengen en de goede werking ervan te waarborgen overeenkomstig artikel 26 VWEU. Dit is de rechtsgrondslag die wordt gebruikt voor bestaande EU-wetgeving op het gebied van betalingen, zoals de SEPA-verordening, de tweede richtlijn betalingsdiensten en de verordening betreffende grensoverschrijdende betalingen.

• Subsidiariteit (bij niet-exclusieve bevoegdheid)

Alleen via EU-maatregelen kunnen alle betrokken betalingsdienstaanbieders in de EU worden verplicht om de dienst van verzending en ontvangst van grensoverschrijdende instantbetalingen te verlenen. De lidstaten afzonderlijk kunnen niet voorzien in geharmoniseerde EU-regels inzake grensoverschrijdende instantbetalingen, of het nu gaat om de screening op sancties of de bescherming van de betaler in geval van fraude of fouten. Bovendien is de SEPA voor niet-instantovermakingen en automatische afschrijvingen vastgesteld bij een EU-verordening en wordt de SEPA met het huidige voorstel verder ontwikkeld.

• Evenredigheid

Alleen betalingsdienstaanbieders die hun klanten een dienst voor overmakingen in euro aanbieden, vallen onder de verplichting om instantbetalingen in euro aan te bieden. De SEPA-verordening sluit reeds betalingstransacties uit die voor eigen rekening tussen en binnen betalingsdienstaanbieders, met inbegrip van hun agenten of bijkantoren, worden uitgevoerd. Bovendien vallen betalingsinstellingen¹⁷ en instellingen voor elektronisch geld¹⁸ niet onder de finaliteitsrichtlijn¹⁹, aangezien zij momenteel niet kunnen deelnemen aan afwikkelingssystemen die krachtens die richtlijn als zodanig zijn aangemerkt, waaronder veel EU-afwikkelingssystemen die op grote schaal voor overmakingen en instantbetalingen worden gebruikt. Dit kan worden heroverwogen in het licht van toekomstige wijzigingen in de finaliteitsrichtlijn nadat deze is geëvalueerd. In het kader van dit voorstel zal betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld echter niet worden belet om op vrijwillige basis instantbetalingen aan hun betalingsdienstgebruikers aan te bieden. Het voorstel voorziet ook in gespreide termijnen voor de diensten van ontvangst en verzending van instantbetalingen en voor betalingsdienstaanbieders binnen en buiten de eurozone.

¹⁶ <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ecb.eurosystemretailpaymentsstrategy~5a74eb9ac1.en.pdf>

¹⁷ Zoals gedefinieerd in artikel 4, punt 4, tweede richtlijn betalingsdiensten.

¹⁸ Zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 1, van Richtlijn 2009/110/EG (richtlijn elektronisch geld).

¹⁹ Richtlijn 98/26/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 1998 betreffende het definitieve karakter van de afwikkeling van betalingen en effectentransacties in betalings- en afwikkelingssystemen.

- **Keuze van het instrument**

Aangezien in de SEPA-verordening technische en bedrijfsmatige vereisten voor alle overmakingen in euro zijn vastgesteld en instantbetalingen in euro een nieuwe categorie van overmakingen in euro zijn, is het passend dat het huidige voorstel tot wijziging van die verordening strekt.

3. EVALUATIE, RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELING

- **Evaluatie van bestaande wetgeving en controle van de resultaatgerichtheid ervan**

Op 23 november 2017 heeft de Commissie overeenkomstig artikel 15 van de verordening²⁰ een verslag over de werking van de SEPA-verordening uitgebracht. In het verslag werd geconcludeerd dat de SEPA-verordening in de hele EU over het algemeen correct wordt toegepast en dat er geen voorstel voor vervolgwetgeving nodig was.

Aangezien er echter geen instantbetalingen bestonden toen de SEPA-verordening in 2012 werd vastgesteld, bevatte zij geen specifieke bepalingen over deze nieuwe categorie overmakingen in euro. Toevoeging van specifieke bepalingen over instantbetalingen in euro aan de SEPA-verordening weerspiegelt de modernisering van de technologieën voor overmakingen in euro, waardoor onmiddellijke verwerking mogelijk wordt.

- **Raadpleging van belanghebbenden**

Om ervoor te zorgen dat in het voorstel van de Commissie rekening wordt gehouden met de standpunten van alle belanghebbenden, bestond de raadplegingsstrategie voor dit initiatief uit:

- een openbare raadpleging over de strategie voor retailbetalingen van de Commissie, die plaatsvond van 3 april tot en met 26 juni 2020²¹;
- een openbare raadpleging over de aanvangseffectbeoordeling voor het onderhavige initiatief, die plaatsvond van 10 maart tot en met 7 april 2021²²;
- een openbare raadpleging die plaatsvond van 31 maart tot en met 23 juni 2021²³;
- een gerichte raadpleging van de betalingssector, die plaatsvond van 24 maart tot en met 12 juni 2021²⁴;
- raadplegingen van belanghebbenden in twee deskundigengroepen van de Commissie: de gebruikersgroep financiële diensten (FSUG) en de deskundigengroep inzake de markt voor betalingssystemen (PSMEG);
- ad-hoccontacten met verschillende belanghebbenden, hetzij op hun initiatief, hetzij op initiatief van de Commissie;

²⁰ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/171123-report-sepa-requirements_en.pdf

²¹ https://ec.europa.eu/info/consultations/finance-2020-retail-payments-strategy_en

²² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12931-Flitsbetalingen_nl

²³ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12931-Instant-Payments/public-consultation_nl

²⁴ https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/consultations/2021-instant-payments_en#:~:text=%E2%80%A2%E2%80%A2%E2%80%A2-.Target%20group,be%20addressed%20to%20all%20stakeholders.

- een webinar over de potentiële voordelen van instantbetalingen voor consumenten en bedrijven, gegeven door het directoraat-generaal Financiële Stabiliteit, Financiële Diensten en Kapitaalmarktenunie van de Commissie op 10 juni 2021²⁵;
- raadplegingen van deskundigen van de lidstaten in de deskundigengroep banken, betalingen en verzekeringen van de Commissie, de deskundigengroep beperkende maatregelen van de Unie en extraterritorialiteit en ad-hocworkshops over de screening op sancties.

De resultaten van deze raadplegingen zijn samengevat in bijlage 2 bij de effectbeoordeling bij dit voorstel.

- **Bijeenbrengen en gebruik van expertise**

Bij de voorbereiding van dit initiatief is gebruikgemaakt van een aantal bronnen van informatie en expertise, waaronder:

- bewijsmateriaal dat in het kader van de verschillende bovengenoemde raadplegingen is aangeleverd;
- een studie met de titel “Instant Payments, Current and expected benefits”, die in 2021 door Fidelis Consulting is uitgevoerd²⁶;
- informatie over het lidmaatschap en gebruik van de SCT-regeling en de SCT Inst.-regeling, die regelmatig door de EPC wordt verstrekt;
- informatie die door de ECB en de nationale betalingscomités wordt verstrekt;
- de ORBIS-databank;
- het register van betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld van de Europese Bankautoriteit (EBA) op grond van de tweede richtlijn betalingsdiensten;
- een discussienota over de voorlopige opmerkingen van de EBA over geselecteerde betalingsfraudegegevens in het kader van de tweede richtlijn betalingsdiensten, zoals gerapporteerd door de sector;
- via gerichte raadplegingen en bilaterale contacten door betalingsdianstaaubieders en andere soorten aanbieders verstrekt bewijsmateriaal, met name over de kosten;
- door het Europees Bureau van Consumentenverenigingen (BEUC) verstrekt bewijsmateriaal, met name over de prijsstelling van instantbetalingen in euro.

- **Effectbeoordeling**

Dit voorstel gaat vergezeld van een effectbeoordeling²⁷, die op 27 april 2022 aan de Raad voor regelgevingstoetsing (Regulatory Scrutiny Board of RSB) is voorgelegd en, na een nieuwe indiening op 8 juli 2022, op 7 september 2022 door de RSB is goedgekeurd.

Volgens de effectbeoordeling is het belangrijkste probleem het geringe gebruik van instantbetalingen in euro, gemeten als percentage van alle overmakingen in euro die in de EU worden verzonden (ongeveer 11 %). Dit probleem heeft twee consequenties:

²⁵ https://finance.ec.europa.eu/events/webinar-exploring-potential-instant-payments-eu-consumers-and-businesses-2021-06-10_en

²⁶ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/735d5b9d-0c5e-11ec-adb1-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-228471178>

²⁷ Werkdocument van de diensten van de Commissie SWD(2022) 546.

- niet-gerealiseerde voordelen en efficiëntiewinsten van instantbetalingen, zowel op macroniveau als voor specifieke categorieën belanghebbenden, waaronder consumenten, handelaren, zakelijke gebruikers, betalingsdianstaaubieders en financieletechnologiebedrijven (fintechs), en overheidsdiensten, waaronder belastingautoriteiten;
- beperkte keuze uit betaalmiddelen op het punt van interactie, vooral bij grensoverschrijdende transacties.

Er zijn vier oorzaken van het probleem vastgesteld, twee aan de aanbodzijde en twee aan de vraagzijde:

- onvoldoende stimulansen voor betalingsdianstaaubieders om instantbetalingen in euro aan te bieden (oorzaak aan aanbodzijde);
- afschrikkende transactiekosten voor instantbetalingen in vergelijking met alternatieve betaalmiddelen (oorzaak aan vraagzijde);
- hoog percentage geweigerde instantbetalingen omdat ten onrechte wordt geconstateerd dat er op EU-sanctielijsten geplaatste personen bij betrokken zijn (oorzaak aan aanbodzijde).
- bezorgdheid bij de betalers over de veiligheid van instantbetalingen (oorzaak aan vraagzijde).

In de effectbeoordeling wordt een pakket voorkeursopties gepresenteerd dat ingaat op de vier vastgestelde oorzaken:

- een verplichting voor betalingsdianstaaubieders die een dienst voor reguliere overmakingen in euro aanbieden (met gerichte uitsluitingen) om verzending en ontvangst van instantbetalingen in euro aan te bieden;
- een verplichting voor betalingsdianstaaubieders om voor instantbetalingen in euro geen hogere kosten aan te rekenen dan voor reguliere overmakingen in euro;
- een verplichting tot screening op sancties in de vorm van zeer frequente controles van cliënten aan de hand van EU-sanctielijsten (zoals in bepaalde lidstaten al voor binnenlandse betalingen gebeurt), in plaats van controles bij elke afzonderlijke transactie;
- een verplichting voor betalingsdianstaaubieders om een dienst aan te bieden waarmee klanten in kennis worden gesteld wanneer wordt vastgesteld dat de door de betaler verstrekte naam van de begunstigde niet overeenstemt met de naam van de houder van het internationale bankrekeningnummer (IBAN);

Bovenstaande verplichtingen worden ingevoerd door middel van een wijziging van de SEPA-verordening, waarin ook andere soorten betalingen in euro, met inbegrip van niet-instantovermakingen, zijn geregeld. De verplichtingen met betrekking tot de screening op sancties en de bescherming van betalers zijn echter beperkt tot instantbetalingen in euro, waarop de onderliggende oorzaken van het probleem de grootste invloed bleken te hebben. Bij instantbetalingen is het voor betalingsdianstaaubieders onmogelijk om binnen tien seconden te controleren of bij de gemarkeerde transactie personen op EU-sanctielijsten betrokken zijn, waardoor een dergelijke transactie ten onrechte wordt geweigerd. Bij niet-instantovermakingen doet zich dit probleem niet voor. Het gevoel dat men bij gebruik van niet-instantovermakingen meer mogelijkheden heeft om geldmiddelen in geval van fraude of

fouten terug te vorderen, ontmoedigt betalers bovendien om meer gebruik te maken van instantbetalingen dan van niet-instantovermakingen.

In de effectbeoordeling is vastgesteld dat er materiële, maar evenredige eenmalige uitvoeringskosten verbonden zijn aan het aanbieden van instantbetalingen door betalingsdienstaanbieders die dat nog niet doen, en, voor de meeste betalingsdienstaanbieders, met het controleren of het IBAN van de begunstigde overeenstemt met de naam van de begunstigde. De lopende kosten voor betalingsdienstaanbieders zouden beperkt zijn. Over het geheel genomen zou het kosteneffect voor betalingsdienstaanbieders in de loop van de tijd neutraal zijn, gezien de aanzienlijke besparingen van de voorgestelde nieuwe aanpak bij de screening op sancties, de geringere tijd en moeite voor de follow-up bij fraude en fouten, de lagere kosten in verband met de verwerking van contant geld en cheques, en het vooruitzicht om doeltreffender te concurreren met de gevestigde exploitanten op de PoI-markt en innovatieve PoI-oplossingen voor instantbetalingen te kunnen aanbieden, ook voor grensoverschrijdende betalingen.

De verbetering van de liquiditeit en cashflow zal een breed scala aan voordelen opleveren. Deze komen ten goede aan alle ontvangers van instantbetalingen, met inbegrip van consumenten, handelaren, zakelijke gebruikers en overheidsdiensten zoals belastingautoriteiten, waardoor hun economische efficiëntie aanzienlijk zal toenemen. Momenteel zijn op elk moment vele miljarden euro's in betalingssystemen onderweg en niet beschikbaar voor consumptie of investeringen.

Een groter gebruik van instantbetalingen zal ook de ontwikkeling van nieuwe betalingsoplossingen stimuleren, zodat instantbetalingen op het punt van interactie kunnen worden gebruikt voor de aanschaf van goederen en diensten, met name bij grensoverschrijdende transacties. Dit zal de concurrentie in de sector vergroten en leiden tot kostenreducties voor handelaren, die deze eventueel aan de consument kunnen doorgeven.

- **Resultaatgerichtheid en vereenvoudiging**

Dit initiatief is geen initiatief in het kader van het programma voor gezonde en resultaatgerichte regelgeving (Refit). Hoewel het voorstel de vorm heeft van een wijziging van de SEPA-verordening, waarin vereisten voor overmakingen en automatische afschrijvingen in euro zijn vastgesteld, is het niet gebaseerd op een evaluatie van die verordening en wijzigt het die verordening niet verder dan nodig is om specifieke nieuwe bepalingen inzake instantbetalingen op te nemen.

In overeenstemming met het “one in, one out”-beginsel heeft de Commissie zich ertoe verbonden de aanpassingskosten van nieuwe initiatieven “zoveel mogelijk te compenseren” en nieuwe administratieve kosten te compenseren door de administratieve kosten van andere initiatieven dienovereenkomstig te verminderen²⁸. Dit voorstel brengt echter geen administratieve kosten voor bedrijven, burgers of overheidsinstanties met zich mee, aangezien het initiatief niet zal leiden tot verscherpt toezicht op betalingsdienstaanbieders, noch tot specifieke rapportageverplichtingen. Het initiatief leidt evenmin tot toezichtsvergoedingen en -heffingen.

²⁸ Administratieve kosten zijn gedefinieerd als “kosten die bedrijven, burgers, maatschappelijke organisaties en overheidsinstanties maken als gevolg van administratieve activiteiten die worden verricht om te voldoen aan administratieve verplichtingen die in wettelijke voorschriften zijn opgenomen”.

Hoewel aanpassingskosten niet volgens het “one in, one out”-beginsel hoeven te worden gecompenseerd, zullen de terugkerende kostenbesparingen voor betalingsdienstaanbieders als gevolg van de nieuwe aanpak bij de screening op sancties de aanpassingskosten die voortvloeien uit de andere onderdelen van dit voorstel naar verwachting meer dan compenseren, zodat het initiatief over het geheel genomen negatieve aanpassingskosten (d.w.z. besparingen) zal opleveren²⁹.

- **Grondrechten**

Het initiatief is in overeenstemming met de grondrechten.

Voor zover voor de naleving van dit initiatief verwerking van persoonsgegevens noodzakelijk is, moet deze verwerking in overeenstemming met de algemene verordening gegevensbescherming (AVG)³⁰ plaatsvinden.

Dit initiatief legt de verplichting op om in geval van instantbetalingen in euro te controleren op discrepanties tussen de naam en de identifier van de betaalrekening van de begunstigde. Wanneer begunstigten natuurlijke personen zijn, is verwerking van hun namen en de identifiers van hun betaalrekeningen evenredig en noodzakelijk om frauduleuze transacties te voorkomen en fouten te detecteren. Het voorstel voorziet voorts in een procedure om na te gaan of klanten van betalingsdienstaanbieders personen of entiteiten zijn die aan EU-sancties zijn onderworpen. Het stelt duidelijke regels vast met betrekking tot de frequentie en verantwoordelijkheid voor dergelijke controles. Het initiatief zorgt ervoor dat persoonsgegevens voor uitvoering van dergelijke controles toereikend en relevant zijn en beperkt blijven tot het hoogst noodzakelijke.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

Het huidige voorstel heeft geen gevolgen voor de begroting van de EU.

5. OVERIGE ELEMENTEN

- **Uitvoeringsplanning en regelingen betreffende controle, evaluatie en rapportage**

De algemene doelstelling om het volume van de instantbetalingen in euro te vergroten ten opzichte van alle overmakingen in euro kan continu worden gecontroleerd op basis van gegevens van de EPC, die de SCT-regeling en de SCT Inst.-regeling beheert. Voor het toezicht op het gebruik van instantbetalingen in euro in verschillende gebruikstoepassingen (onder meer bij het punt van interactie) en de volumes aan instantbetalingen in euro in vergelijking met contant geld of kaarten moeten, met hulp van de ECB en de EBA, gegevens uit een aantal verschillende bronnen worden samengevoegd. Er komen geen nieuwe rapportageverplichtingen voor betalingsdienstaanbieders.

- **Artikelsgewijze toelichting**

Onderwerp, toepassingsgebied en definities

²⁹ Zie Werkdocument van de diensten van de Commissie SWD(2022) 546.

³⁰ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens.

Het voorstel introduceert in de SEPA-verordening aanvullende bepalingen betreffende instantbetalingen in euro en specificeert welke betalingsdienaantbieders aan deze bepalingen moeten voldoen.

Er worden vier nieuwe definities ingevoerd:

- “instantovermaking”, waarin de belangrijkste technische vereisten worden omschreven en wordt verduidelijkt dat het om een subcategorie van overmakingen in euro gaat;
- “PSU-interface” (interface voor betalingsdienstgebruikers), waarin de bepalingen inzake het recht van betalingsdienstgebruikers om instantbetalingen te initiëren via dezelfde kanalen die zij voor het initiëren van andere overmakingen gebruiken, en de bepalingen met betrekking tot de kosten voor overeenkomstige overmakingstransacties in euro verder worden verduidelijkt;
- “identificator van de betaalrekening”, waarin wordt verduidelijkt dat een “identificator van de betaalrekening” als bedoeld in artikel 5, lid 1, punt a), van de SEPA-verordening en in artikel 5 quater van het huidige voorstel moet worden beschouwd als de unieke identificator zoals bedoeld in artikel 88 van de tweede richtlijn betalingsdiensten en gedefinieerd in artikel 4, punt 33, van die richtlijn; alsmede
- “op de lijst geplaatste personen of entiteiten”, waarin wordt verduidelijkt dat betalingsdienaantbieders de procedure van artikel 5 quinquies van het huidige voorstel moeten volgen om ervoor te zorgen dat zij voldoen aan EU-sancties die de verplichting inhouden de tegoeden van individuele personen of entiteiten te bevriezen en geen geldmiddelen of economische middelen direct of indirect aan hen ter beschikking te stellen.

Bovendien wordt de bestaande definitie van “retailbetalingssysteem” gewijzigd om rekening te houden met verschillende manieren van afwikkeling van retailbetalingstransacties, met inbegrip van niet-batchgewijze afwikkeling (per afzonderlijke transactie) en realtime uitvoering van instantbetalingen gedurende 24 uur per etmaal.

Verplichte aanbieder van instantovermakingen in euro (artikel 5 bis)

Betalingsdienaantbieders die overmakingen in euro aanbieden, worden verplicht de dienst van verzending en ontvangst van instantbetalingen in euro aan te bieden. Voor deze dienst zijn verscheidene technische specificaties vastgesteld, waaronder de verplichting om 24 uur per dag en 365 dagen per jaar betalingsopdrachten te ontvangen en voor instantbetalingen bereikbaar te zijn, zonder de mogelijkheid om uiterste tijdstippen vast te stellen of de verwerking van instantbetalingen tot werkdagen te beperken. Betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld zijn van dit vereiste uitgesloten omdat zij beperkte toegang tot betalingssystemen hebben.

De klantinterfaces (PSU-interfaces) waarmee opdrachten voor overmakingen kunnen worden ingediend, moeten ook indiening van opdrachten voor instantbetalingen mogelijk maken. Wanneer een betalingsdienaantbieder de mogelijkheid biedt om meerdere betalingsopdrachten voor overmakingen gebundeld in te dienen, moet hij dezelfde dienst aanbieden voor instantbetalingen in euro.

De invoering van deze vereisten zal als volgt over vier afzonderlijke data worden gespreid:

- ontvangst van instantbetalingen in euro voor betalingsdienstaanbieders in de eurozone: 6 maanden na inwerkingtreding van deze verordening;
- verzending van instantbetalingen in euro voor betalingsdienstaanbieders in de eurozone: 12 maanden na inwerkingtreding;
- ontvangst van instantbetalingen in euro voor betalingsdienstaanbieders buiten de eurozone: 30 maanden na inwerkingtreding;
- verzending van instantbetalingen in euro voor betalingsdienstaanbieders buiten de eurozone: 36 maanden na inwerkingtreding.

Kosten voor instantbetalingen (artikel 5 ter en wijziging van Verordening (EU) 2021/1230)

De kosten die betalingsdienstaanbieders voor de verzending of ontvangst van instantbetalingen in euro aanrekenen, mogen niet hoger zijn dan de kosten van dezelfde betalingsdienstaanbieder voor de verzending of ontvangst van een niet-instantovermaking in euro. Dit vereiste geldt voor alle betalingsdienstaanbieders die instantbetalingen in euro aanbieden, met inbegrip van betalingsdienstaanbieders die niet verplicht zijn om instantbetalingen aan te bieden (zoals betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld). Het vereiste zal voor betalingsdienstaanbieders in de eurozone vanaf 6 maanden na inwerkingtreding van de verordening van toepassing zijn, en voor betalingsdienstaanbieders buiten de eurozone vanaf 30 maanden na inwerkingtreding.

Voor bepaalde instantbetalingstransacties in euro, namelijk grensoverschrijdende instantbetalingen in euro die worden uitgevoerd door een betalingsdienstaanbieder die zich bevindt in een lidstaat buiten de eurozone, kan de toepassing van Verordening (EU) 2021/1230 betreffende grensoverschrijdende betalingen leiden tot hogere kosten dan door dit voorstel worden vereist. Artikel 3, lid 1, van Verordening (EU) 2021/1230 luidt als volgt: “De kosten die een betalingsdienstaanbieder aan een betalingsdienstgebruiker aanrekent voor grensoverschrijdende betalingen in euro, zijn dezelfde als de kosten die deze betalingsdienstaanbieder aanrekent voor overeenkomstige binnenlandse betalingen van dezelfde waarde in de nationale valuta van de lidstaat waar de betalingsdienstaanbieder van de betalingsdienstgebruiker zich bevindt”. Een grensoverschrijdende instantbetaling in euro en een binnenlandse instantbetaling in de nationale valuta zouden dergelijke overeenkomstige betalingen zijn.

Bij de prijsberekening voor een grensoverschrijdende instantbetaling in euro zou een zich buiten de eurozone bevindende betalingsdienstaanbieder op grond van het huidige voorstel verplicht zijn om hetzij dezelfde, hetzij lagere kosten dan de kosten voor een grensoverschrijdende niet-instantovermaking in euro aanrekenen, en, op grond van de verordening betreffende grensoverschrijdende betalingen, precies dezelfde kosten als voor een binnenlandse instantbetaling in de nationale valuta. Naleving van beide vereisten zou echter niet mogelijk zijn wanneer een dergelijke betalingsdienstaanbieder momenteel hogere kosten voor een binnenlandse instantbetaling in de nationale valuta hanteert dan voor grensoverschrijdende niet-instantovermakingen in euro.

Ter verwezenlijking van de doelstelling om betalingsdienstgebruikers in de richting van instantbetalingen in euro te sturen, wordt Verordening (EU) 2021/1230 gewijzigd om ervoor te zorgen dat een grensoverschrijdende instantbetaling in euro wordt geprijsd op hetzelfde niveau als of een lager niveau dan een overeenkomstige reguliere grensoverschrijdende overmaking in euro, ook al betekent dit dat de prijs voor een dergelijke grensoverschrijdende instantbetaling in euro niet gelijk is aan de prijs voor een overeenkomstige binnenlandse instantbetaling in de nationale valuta.

Discrepancies tussen de naam en identicator van de betaalrekening van een begunstigde (artikel 5 quater)

Alle betalingsdienstaanbieders die de dienst van het verzenden van instantbetalingen in euro aanbieden (met inbegrip van degenen die daartoe niet verplicht zijn), zijn verplicht hun betalingsdienstgebruikers een dienst aan te bieden waarmee wordt gecontroleerd of het IBAN van de begunstigde³¹ overeenstemt met de naam van de begunstigde en de betalingsdienstgebruiker in kennis wordt gesteld van eventuele geconstateerde discrepanties. De kennisgeving moet worden gedaan voordat de betaler de betalingsopdracht voor een instantbetaling afrondt en voordat de betalingsdienstaanbieder de instantbetaling uitvoert. Het staat de gebruiker in alle gevallen vrij om te beslissen of hij de betalingsopdracht voor een instantbetaling indient.

Het gebruik van een dergelijke dienst door een gebruiker doet geen afbreuk aan de aansprakelijkheid van de betalingsdienstaanbieder voor niet-uitvoering, gebrekkige uitvoering of niet-tijdige uitvoering van instantbetalingen, zoals bepaald in de artikelen 88 en 89 van de tweede richtlijn betalingsdiensten.

Betalingsdienstaanbieders moeten betalingsdienstgebruikers in kennis stellen van elke geconstateerde discrepantie tussen de naam van de begunstigde en de identicator van de betaalrekening, zoals verstrekt door de betaler, voor zowel binnenlandse als grensoverschrijdende instantovermakingen in euro. Dit voorstel belet betalingsdienstaanbieders niet om een dergelijke dienst ook aan te bieden voor andere soorten overmakingen en niet alleen voor instantovermakingen.

Betalingsdienstaanbieders kunnen een vergoeding voor het gebruik van een dergelijke dienst aanrekenen en betalingsdienstgebruikers zijn niet verplicht er gebruik van te maken.

Dit vereiste zal voor betalingsdienstaanbieders in de eurozone vanaf 12 maanden na inwerkingtreding van toepassing zijn, en voor betalingsdienstaanbieders buiten de eurozone vanaf 36 maanden na inwerkingtreding. Deze termijnen zijn volledig afgestemd op de datums voor de invoering van de verplichting om de dienst van verzending van instantbetalingen in euro aan te bieden.

Screening van instantbetalingen op EU-sancties (artikel 5 quinquies)

Betalingsdienstaanbieders zijn verplicht een geharmoniseerde aanpak te volgen, zodat EU-sancties kunnen worden toegepast zonder overlappingsen, inefficiënties en daaruit voortvloeiende fricties die optreden als betalingsdienstaanbieders uiteenlopende screeningprocessen volgen. De geharmoniseerde aanpak heeft betrekking op de specifieke soorten sancties die op individuele personen en entiteiten van toepassing zijn, d.w.z. de verplichting om tegoeden te bevriezen en geen geldmiddelen of economische middelen aan dergelijke personen en entiteiten ter beschikking te stellen. De diensten van de Commissie houden een geconsolideerde lijst van dergelijke personen en entiteiten³² bij.

Betalingsdienstaanbieders moeten ten minste eenmaal per dag en in ieder geval onmiddellijk na de inwerkingtreding van eventuele nieuwe of gewijzigde aanwijzingen, nagaan of hun klanten aangewezen personen of entiteiten zijn die aan EU-sancties onderworpen zijn.

³¹ Het IBAN dient als de unieke identicator zoals gedefinieerd in artikel 4, punt 33, van de tweede richtlijn betalingsdiensten en als identicator van de betaalrekening als bedoeld in artikel 5 van Verordening (EU) nr. 260/2012.

³² <https://data.europa.eu/data/datasets/consolidated-list-of-persons-groups-and-entities-subject-to-eu-financial-sanctions?locale=nl>

Een geharmoniseerde aanpak biedt betalingsdianstaanbieders de broodnodige rechtszekerheid en elimineert zo fricties die de effectieve uitvoering van instantbetalingen in euro in de weg staan, zonder de algehele doeltreffendheid van de screening op sancties in het gedrang te brengen.

Wanneer een betalingsdianstaanbieder van een betaler of begunstigde nalaat om de vereiste controle uit te voeren en vervolgens betrokken is bij de uitvoering van een instantbetaling voor een betaler of begunstigde die onderworpen is aan EU-sancties, is deze betalingsdianstaanbieder aansprakelijk voor alle financiële schade die door de andere bij de instantbetaling betrokken betalingsdianstaanbieder wordt geleden als gevolg van sancties op grond van EU-sanctievoorordeningen. Deze verplichting geldt vanaf 6 maanden na de inwerkingtreding voor alle betalingsdianstaanbieders die onder artikel 5 quinquies vallen.

Sancties (artikel 11)

De sancties voor betalingsdianstaanbieders wegens de niet-naleving van wettelijke vereisten die in dit voorstel zijn opgenomen, vallen onder de verantwoordelijkheid van de lidstaten. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. In het nieuwe lid 1 ter van artikel 11 van de SEPA-verordening zijn minimumniveaus vastgelegd voor de sancties die de nationale autoriteiten kunnen opleggen wegens niet-naleving van EU-sanctievoorordeningen. De lidstaten moeten de Commissie in kennis stellen van de sancties die in hun rechtsgebied van toepassing zijn.

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 260/2012 en (EU) 2021/1230 wat betreft instantovermakingen in euro

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 114,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van de wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité³³,

Gezien het advies van de Europese Centrale Bank³⁴,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Verordening (EU) nr. 260/2012 van het Europees Parlement en de Raad³⁵ vormt de grondslag voor de gemeenschappelijke eurobetalingsruimte (SEPA). Om gunstige voorwaarden voor meer concurrentie te scheppen, met name voor betalingen op het punt van interactie (PoI), moet het SEPA-project voortdurend worden bijgewerkt om met innovatie en marktontwikkelingen op betalingsgebied rekening te houden, de ontwikkeling van nieuwe Uniebrede betaalproducten te bevorderen en de toegang voor nieuwkomers op de markt te vergemakkelijken.
- (2) In 2017 is onder auspiciën van de Europese Betalingsraad een Uniebrede regeling voor de onmiddellijke uitvoering van overmakingen in euro tussen betalingsdienstaanbieders overeengekomen. De inspanningen van de Europese betalingssector zijn ontoereikend gebleken om voor een groter gebruik van instantovermakingen in euro op Unieniveau te zorgen. Alleen een wijdverbreide en snelle toename van dat gebruik kan de grootschalige netwerkeffecten van instantovermakingen in euro ontsluiten en zo leiden tot voordelen en meer economische efficiëntie voor betalingsdienstgebruikers en -aanbieders, een geringere marktconcentratie, meer mededinging en een grotere keuze bij elektronische betalingen, met name voor grensoverschrijdende betalingen op het punt van interactie.

³³ PB C [...] van [...], blz. [...].

³⁴ PB C [...] van [...], blz. [...].

³⁵ Verordening (EU) nr. 260/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2012 tot vaststelling van technische en bedrijfsmatige vereisten voor overmakingen en automatische afschrijvingen in euro en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 924/2009 (PB L 94 van 30.3.2012, blz. 22).

- (3) Bij Verordening (EU) nr. 260/2012 zijn technische en bedrijfsmatige vereisten voor overmakingen en automatische afschrijvingen in euro vastgesteld. Instantovermakingen in euro vormen een relatief nieuwe categorie overmakingen in euro, die pas na de vaststelling van die verordening op de markt is verschenen. Er moet daarom worden voorzien in specifieke vereisten voor instantovermakingen in euro, in aanvulling op de algemene vereisten die van toepassing zijn op alle overmakingen.
- (4) Om het gebruik van instantovermakingen in euro te vergroten zijn al oplossingen in de vorm van nationale regelgeving vastgesteld of voorgesteld, onder meer om betalingsdienstgebruikers beter te beschermen tegen het verzenden van geldmiddelen naar een onbedoelde begunstigde of het proces van naleving van de uit sancties van de Unie voortvloeiende verplichtingen te specificeren. Deze oplossingen in de vorm van nationale regelgeving bergen het risico in zich dat de interne markt gefragmenteerd raakt, waardoor de nalevingskosten als gevolg van uiteenlopende nationale regelgevingseisen toenemen en de uitvoering van grensoverschrijdende instantovermakingen moeilijker wordt.
- (5) Vóór de opkomst van instantovermakingen werden betalingstransacties over het algemeen door betalingsdienstaanbieders gebundeld en op vooraf bepaalde tijdstippen voor clearing en afwikkeling bij een retailbetalingssysteem ingediend. In retailbetalingssystemen die momenteel worden gebruikt om instantovermakingen in euro te verwerken, worden betalingstransacties echter afzonderlijk ingediend en 24 uur per etmaal in realtime verwerkt. De definitie van “retailbetalingssysteem” moet op deze nieuwe realiteit worden afgestemd.
- (6) Een voorwaarde voor een groter gebruik van dergelijke transacties is dat ervoor wordt gezorgd dat alle betalingsdienstgebruikers in de Unie betalingsopdrachten voor instantovermakingen in euro kunnen plaatsen en instantovermakingen in euro kunnen ontvangen. Momenteel biedt ten minste een derde van de betalingsdienstaanbieders in de Unie geen instantovermakingen in euro aan. Bovendien is het tempo waarin betalingsdienstaanbieders instantovermakingen aan hun diensten hebben toegevoegd, de afgelopen jaren te traag geweest, wat een verdere integratie van de interne betalingsmarkt van de Unie in de weg staat. Daarom moeten betalingsdienstaanbieders worden verplicht om de dienst van verzending en ontvangst van instantovermakingen in euro aan te bieden.
- (7) Om een geïntegreerde markt voor instantovermakingen in euro tot stand te brengen, is het van essentieel belang dat dergelijke transacties volgens een gemeenschappelijke reeks regels en vereisten worden verwerkt. Met een instantovermaking in euro kunnen geldmiddelen 24 uur per etmaal binnen enkele seconden op de rekening van de begunstigde worden gecrediteerd. De beschikbaarheid gedurende 24 uur per dag op elke dag van het jaar is een intrinsiek kenmerk van instantovermakingen. Daarom is het passend dat de definitie van instantovermakingen verwijst naar de specifieke voorwaarden waaraan zij moeten voldoen met betrekking tot het tijdstip van ontvangst van de betalingsopdrachten, de verwerking, creditering en valuterig.
- (8) Betalingsdienstgebruikers kunnen via verschillende interfaces een betalingsopdracht voor een overmaking in euro plaatsen, zoals via onlinebankieren, een mobiele applicatie, een geldautomaat, een bankfiliaal of per telefoon. Om ervoor te zorgen dat alle betalingsdienstgebruikers toegang hebben tot instantovermakingen in euro, mag er geen verschil zijn wat betreft de interfaces waarmee betalingsdienstgebruikers betalingsopdrachten voor instantovermakingen en andere soorten

overmakingstransacties kunnen plaats. Wanneer het voor een betalingsdienstgebruiker mogelijk is om betalingsopdrachten voor overmakingen gebundeld bij een betalingsdianstaanbieder in te dienen, moet die mogelijkheid bovendien ook gelden voor instantovermakingen in euro. Betalingsdianstaanbieders moeten in staat zijn om alle door hun betalingsdienstgebruikers geïnitieerde overmakingen in euro standaard als instantovermaking aan te bieden.

- (9) Het zou niet evenredig zijn om betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld een verplichting op te leggen om de dienst van verzending en ontvangst van instantovermakingen in euro aan te bieden, omdat die instellingen niet kunnen worden toegelaten als deelnemers in een overeenkomstig Richtlijn 98/26/EG van het Europees Parlement en de Raad³⁶ aangemerkt betalingssysteem. Deze instellingen kunnen derhalve moeilijkheden ondervinden bij de toegang tot de infrastructuur die nodig is voor uitvoering van instantovermakingen. Het is daarom passend om betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld uit te sluiten van de verplichting om de dienst van verzending en ontvangst van instantovermakingen in euro aan te bieden.
- (10) Betalingsdienstgebruikers zijn zeer gevoelig voor de hoogte van de kosten van vervangbare betalingsmethoden. De hoogte van de kosten kan er dus toe leiden dat zij zich tot specifieke betalingsmethoden wenden of zich er juist van afkeren. Op de nationale markten waar hogere transactiekosten voor instantovermakingen in euro werden toegepast in vergelijking met de kosten voor andere soorten overmakingen in euro, is het gebruik van instantovermakingen laag. Daardoor kon de kritische massa van instantovermakingen in euro die nodig is om de volledige netwerkeffecten voor zowel betalingsdianstaanbieders als betalingsdienstgebruikers te verwezenlijken, niet worden bereikt. Alle soorten kosten die betalers en begunstigen worden aangerekend voor de uitvoering van instantovermakingen in euro, met inbegrip van kosten per transactie of forfaitaire bedragen, mogen daarom niet hoger zijn dan de kosten die dezelfde betalingsdienstgebruikers worden aangerekend voor overeenkomstige soorten andere overmakingen in euro. Bij het vaststellen van de overeenkomstige soorten overmakingen moet het mogelijk zijn gebruik te maken van criteria waaronder de PSU-interface of het voor het initiëren van de betaling gebruikte betaalinstrument, de status van de klant en, in voorkomend geval, of de betaling nationaal of grensoverschrijdend is.
- (11) Om het vertrouwen van de betalingsdienstgebruikers in instantovermakingen in euro te vergroten en ervoor te zorgen dat deze ook worden gebruikt, is de veiligheid van dergelijke diensten van fundamenteel belang. Betalers die voornemens zijn een overmaking naar een bepaalde begunstigde te zenden, kunnen, als gevolg van fraude of fouten, een identicator van de betaalrekening verstrekken die niet overeenstemt met een rekening die door die begunstigde wordt aangehouden. Op grond van Richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement en de Raad³⁷ is de enige bepalende factor voor de correcte uitvoering van de transactie ten aanzien van de

³⁶ Richtlijn 98/26/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 1998 betreffende het definitieve karakter van de afwikkeling van betalingen en effectentransacties in betalings- en afwikkelingssystemen (PB L 166 van 11.6.1998, blz. 45).

³⁷ Richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende betalingsdiensten in de interne markt, houdende wijziging van de Richtlijnen 2002/65/EG, 2009/110/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010 en houdende intrekking van Richtlijn 2007/64/EG (PB L 337 van 23.12.2015, blz. 35).

begunstigde de unieke identificator en zijn betalingsdienstaanbieders niet verplicht de naam van de begunstigde te controleren. In het geval van instantovermakingen is er voor de betaler onvoldoende tijd om fraude of fouten te bemerken en te proberen de geldmiddelen terug te vorderen voordat deze op de rekening van de begunstigde worden gecrediteerd. Betalingsdienstaanbieders moeten daarom nagaan of er een discrepantie is tussen de unieke identificator van de begunstigde en de naam van de begunstigde die door de betaler zijn verstrekt, en zij moeten de betaler die een betalingsopdracht voor een instantovermaking in euro plaatst, in kennis stellen indien een dergelijke discrepantie wordt ontdekt. Om onnodige fricties of vertragingen bij de onmiddellijke verwerking van de transactie te voorkomen, moet de betalingsdienstaanbieder deze kennisgeving verstrekken binnen enkele seconden nadat de betaler de informatie over de begunstigde heeft verstrekt. De betalingsdienstaanbieder van de betaler moet deze kennisgeving verstrekken voordat de betaler de transactie goedkeurt, zodat de betaler kan beslissen om de voorgenomen transactie al dan niet te laten uitvoeren.

- (12) Sommige attributen van de naam van de begunstigde op wiens rekening de betaler een instantovermaking wenst te verrichten, kunnen de kans vergroten dat de betalingsdienstaanbieder een discrepantie ontdekt, zoals de aanwezigheid van diakritische tekens of verschillende mogelijke transliteraties van namen in verschillende alfabetten, verschillen tussen doorgaans gebruikte namen en namen die in formele identificatiedocumenten worden vermeld in geval van natuurlijke personen, of verschillen tussen handelsnaam en officiële naam in geval van rechtspersonen. Om onnodige fricties bij de verwerking van instantovermakingen in euro te voorkomen en het besluit van de betaler over het al dan niet laten uitvoeren van de voorgenomen transactie te vergemakkelijken, moeten betalingsdienstaanbieders de mate van discrepantie aangeven, onder meer door in de kennisgeving aan te geven dat er “geen overeenstemming” of een “grote overeenstemming” is.
- (13) Het toestaan van een betalingstransactie waarbij de betalingsdienstaanbieder een discrepantie heeft ontdekt en deze discrepantie aan de betalingsdienstgebruiker heeft meegedeeld, kan ertoe leiden dat de geldmiddelen aan een onbedoelde begunstigde worden overgemaakt. In dergelijke gevallen mogen betalingsdienstaanbieders niet aansprakelijk worden gesteld voor de uitvoering van de transactie naar een onbedoelde begunstigde, zoals is bepaald in artikel 88 van Richtlijn (EU) 2015/2366. Betalingsdienstaanbieders moeten betalingsdienstgebruikers informeren over de gevolgen van hun keuze om de gemelde discrepantie te negeren voor de aansprakelijkheid van de betalingsdienstaanbieder en de rechten op terugbetaling van de betalingsdienstgebruiker. Betalingsdienstgebruikers moeten tijdens hun contractuele relatie met de betalingsdienstaanbieder te allen tijde kunnen afzien van het gebruik van deze dienst. Nadat betalingsdienstgebruikers ervoor hebben gekozen om deze dienst niet te gebruiken, moeten zij in staat worden gesteld om de dienst desgewenst weer te gebruiken.
- (14) Het is van cruciaal belang dat betalingsdienstaanbieders daadwerkelijk voldoen aan hun verplichtingen die voortvloeien uit sancties van de Unie tegen personen, organen of entiteiten die zijn onderworpen aan een bevrozing van hun tegoeden of een verbod om geldmiddelen of economische middelen direct of indirect aan of ten gunste van hen beschikbaar te stellen op grond van beperkende maatregelen die overeenkomstig artikel 215 VWEU zijn vastgesteld (op de lijst geplaatste personen of entiteiten). Het Unierecht bevat echter geen regels met betrekking tot de procedure of hulpmiddelen die betalingsdienstaanbieders moeten gebruiken om ervoor te zorgen dat zij aan die

verplichtingen voldoen. Betalingsdienstaanbieders passen derhalve verschillende methoden toe op basis van hun individuele keuze of de richtsnoeren van de betrokken nationale autoriteiten. De praktijk om uit sancties van de Unie voortvloeiende verplichtingen na te leven door screening van de betaler en de begunstigde die bij elke binnenlandse of grensoverschrijdende overmakingstransactie betrokken zijn, leidt ertoe dat zeer veel overmakingen worden gemarkeerd als overmaking waarbij mogelijk op de lijst geplaatste personen of entiteiten betrokken zijn. Bij de overgrote meerderheid van dergelijke gemarkeerde transacties blijkt na controle echter dat van betrokkenheid van op de lijst geplaatste personen of entiteiten geen sprake is. Vanwege de aard van instantovermakingen is het voor betalingsdienstaanbieders onmogelijk om dergelijke gemarkeerde transacties onmiddellijk, binnen korte termijnen, te controleren, zodat deze transacties worden afgewezen. Die situatie stelt betalingsdienstaanbieders voor operationele uitdagingen om hun betalingsdienstgebruikers in de hele Unie op betrouwbare en voorspelbare wijze instantovermakingen aan te bieden. Om voor meer rechtszekerheid te zorgen, de inspanningen van betalingsdienstaanbieders bij de nakoming van uit sancties van de Unie voortvloeiende verplichtingen in het kader van instantovermakingen in euro doeltreffender te maken, en onnodige belemmering van dergelijke transacties te voorkomen, moeten betalingsdienstaanbieders derhalve ten minste dagelijks nagaan of hun betalingsdienstgebruikers op de lijst geplaatste personen of entiteiten zijn, en mogen zij niet langer een op transacties gebaseerde screening toepassen.

- (15) Om het initiëren van instantovermakingen vanaf betaalrekeningen van op de lijst geplaatste personen of entiteiten te voorkomen en geldmiddelen die naar dergelijke rekeningen worden verzonden onmiddellijk te bevriezen, moeten betalingsdienstaanbieders zo spoedig mogelijk na de inwerkingtreding van een nieuwe beperkende maatregel die overeenkomstig artikel 215 VWEU is vastgesteld en voorziet in een bevrozing van tegoeden of een verbod op het beschikbaar stellen van geldmiddelen of economische middelen, controles van hun betalingsdienstgebruikers uitvoeren om er zo voor te zorgen dat zij hun uit sancties van de Unie voortvloeiende verplichtingen op doeltreffende wijze nakomen.
- (16) Indien een betalingsdienstaanbieder verzuimt om zijn betalingsdienstgebruikers tijdig te controleren, kan dat ertoe leiden dat de andere betalingsdienstaanbieder die bij dezelfde instantovermakingstransactie betrokken is, er niet in slaagt om de geldmiddelen van een op de lijst geplaatste persoon of entiteit te bevriezen of geen geldmiddelen of economische middelen aan die persoon of entiteit ter beschikking te stellen. Betalingsdienstaanbieders aan wie sancties worden opgelegd wegens de niet-naleving van hun uit sancties van de Unie voortvloeiende verplichtingen omdat een andere betalingsdienstaanbieder heeft verzuimd diens betalingsdienstgebruikers tijdig te controleren, moeten door die betreffende betalingsdienstaanbieder voor die sancties worden gecompenseerd.
- (17) Inbreuken op deze verordening moeten worden onderworpen aan sancties die door de bevoegde autoriteiten van de lidstaten worden opgelegd. Die sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. Om het wederzijdse vertrouwen van betalingsdienstaanbieders en de relevante bevoegde autoriteiten bij de uniforme en grondige uitvoering van een geharmoniseerde aanpak van de naleving van de uit sancties van de Unie voortvloeiende verplichtingen van betalingsdienstaanbieders te bevorderen, is het met name passend om in de hele Unie de minimumniveaus te harmoniseren voor sancties wegens niet-nakoming door betalingsdienstaanbieders van

hun verplichting om te controleren of hun betalingsdienstgebruikers op de lijst geplaatste personen of entiteiten zijn.

- (18) Betalingsdienstaanbieders hebben voldoende tijd nodig om aan de verplichtingen van deze verordening te voldoen. Het is daarom passend om deze verplichtingen geleidelijk in te voeren, zodat betalingsdienstaanbieders hun middelen efficiënter kunnen inzetten. De verplichting om de dienst van verzending van instantovermakingen aan te bieden, moet later van toepassing zijn dan de verplichting om de dienst van ontvangst van instantovermakingen aan te bieden, aangezien de verzending van instantovermakingen doorgaans de duurdere en complexere van de twee uit te voeren diensten is en dus meer tijd vergt. De dienst waarbij geconstateerde discrepanties tussen de naam en identifier van de betaalrekening van de begunstigde aan de betaler worden gemeld, is alleen relevant voor betalingsdienstaanbieders die de dienst van verzending van instantovermakingen aanbieden. De verplichting om die dienst aan te bieden moet derhalve gelden vanaf hetzelfde tijdstip als de verplichting om de dienst van verzending van instantovermakingen aan te bieden. De verplichtingen met betrekking tot de kosten en de geharmoniseerde procedure om te zorgen voor naleving van de uit sancties van de Unie voortvloeiende verplichtingen, moeten van toepassing zijn zodra betalingsdienstaanbieders verplicht zijn de dienst van ontvangst van instantovermakingen aan te bieden. Om betalingsdienstaanbieders die zich bevinden in lidstaten waarvan de munteenheid niet de euro is, in staat te stellen de middelen die nodig zijn voor de uitvoering van instantovermakingen in euro efficiënt toe te wijzen, moeten de in deze verordening vastgelegde verplichtingen voor dergelijke betalingsdienstaanbieders van toepassing zijn vanaf een latere datum dan voor betalingsdienstaanbieders die zich bevinden in lidstaten waarvan de munteenheid de euro is, en moet bij de invoering van de verschillende verplichtingen dezelfde geleidelijke aanpak worden gevolgd als bij betalingsdienstaanbieders die zich in de eurozone bevinden.
- (19) Op grond van artikel 3 van Verordening (EU) 2021/1230 van het Europees Parlement en de Raad³⁸ moeten de kosten die een betalingsdienstaanbieder die zich bevindt in een lidstaat waarvan de munteenheid niet de euro is, aanrekent voor grensoverschrijdende overmakingen in euro, gelijk zijn aan de kosten die door die betalingsdienstaanbieder worden aangerekend voor binnenlandse overmakingen in de nationale valuta van die lidstaat. In situaties waarin een dergelijke betalingsdienstaanbieder voor binnenlandse instantovermakingen in de nationale valuta hogere kosten hanteert dan voor binnenlandse niet-instantovermakingen in de nationale valuta, en derhalve ook hogere kosten dan voor grensoverschrijdende niet-instantovermakingen in euro, zou het niveau van de kosten die een dergelijke betalingsdienstaanbieder op grond van artikel 3 van Verordening (EU) 2021/1230 zou moeten toepassen op grensoverschrijdende instantovermakingen in euro, hoger zijn dan de kosten voor grensoverschrijdende niet-instantovermakingen in euro. Om tegenstrijdige vereisten te vermijden en rekening te houden met de hoofddoelstelling om betalingsdienstgebruikers in de richting van instantovermakingen in euro te sturen, is het in dergelijke situaties passend om te vereisen dat de kosten voor betalers en begunstigten voor grensoverschrijdende instantovermakingen in euro niet hoger zijn dan de kosten voor grensoverschrijdende niet-instantovermakingen in euro.

³⁸ Verordening (EU) 2021/1230 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juli 2021 betreffende grensoverschrijdende betalingen in de Unie (PB L 274 van 30.7.2021, blz. 20).

- (20) De Verordeningen (EU) nr.260/2012 en (EU) 2021/1230 moeten daarom dienovereenkomstig worden gewijzigd.
- (21) Elke verwerking van persoonsgegevens in het kader van de verzorging van instantovermakingen, de dienst die discrepanties tussen de naam en identicator van de betaalrekening van een begunstigde detecteert en meldt, alsook de controle of betalingsdienstgebruikers op de lijst geplaatste personen of entiteiten zijn, moet in overeenstemming zijn met Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad³⁹. De verwerking van de namen en identificators van de betaalrekening van natuurlijke personen is evenredig en noodzakelijk om frauduleuze transacties te voorkomen, fouten op te sporen en de naleving te waarborgen van de overeenkomstig artikel 215 VWEU vastgestelde beperkende maatregelen die voorzien in bevrozing van tegoeden of een verbod op het beschikbaar stellen van geldmiddelen of economische middelen.
- (22) Daar de doelstellingen van deze verordening, namelijk het voorzien in de noodzakelijke uniforme regels voor grensoverschrijdende instantovermakingen in euro op Unieniveau en het vergroten van het algemene gebruik van instantovermakingen in euro, onvoldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt omdat zij geen verplichtingen kunnen opleggen aan betalingsdienstaanbieders die zich in andere lidstaten bevinden, maar vanwege de omvang beter door de Unie kunnen worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om haar doelstellingen te verwezenlijken.
- (23) De Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming is geraadpleegd overeenkomstig artikel 42, lid 1, van Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad⁴⁰ en heeft op [XX XX 2022] een advies⁴¹ uitgebracht,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1
Wijzigingen van Verordening (EU) nr. 260/2012

Verordening (EU) nr. 260/2012 wordt als volgt gewijzigd:

- 1) Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:
- a) de volgende punten 1 bis tot en met 1 quinquies worden ingevoegd:
- “1 bis. “instantovermaking”: een overmaking die aan alle volgende voorwaarden voldoet:

³⁹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens.

⁴⁰ Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 45/2001 en Besluit nr. 1247/2002/EG (PB L 295 van 21.11.2018, blz. 39).

⁴¹ PB C [...] van [...], blz. [...].

- a) het tijdstip van ontvangst van de betalingsopdracht voor een dergelijke overmaking is het tijdstip waarop de betaler zijn of haar betalingsdienstaanbieder opdraagt die overmaking uit te voeren, ongeacht de dag of het uur;
- b) de betalingsopdracht voor een dergelijke overmaking wordt door de betalingsdienstaanbieder van de betaler onmiddellijk verwerkt, ongeacht de dag of het uur;
- c) het overgemaakte bedrag wordt binnen tien seconden na ontvangst van de betalingsopdracht op de betaalrekening van de begunstigde gecrediteerd;
- d) de valutadatum van de creditering voor de betaalrekening van de begunstigde is dezelfde datum als de datum waarop het overgemaakte bedrag op de betaalrekening van de begunstigde is gecrediteerd;

1 ter. “PSU-interface”: elke methode, elk apparaat of elke procedure waarmee de betaler een papieren of elektronische betalingsopdracht bij zijn betalingsdienstaanbieder kan plaatsen voor een overmaking, met inbegrip van onlinebankieren, mobiele bankapplicaties, geldautomaten, of op enige andere wijze in de bedrijfsgebouwen van de betalingsdienstaanbieder;

1 quater. “identificator van de betaalrekening”: een unieke identificator zoals gedefinieerd in artikel 4, punt 33, van Richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement en de Raad^{*1};

1 quinquies. “op de lijst geplaatste personen of entiteiten”: natuurlijke personen, rechtspersonen, organen of entiteiten die zijn onderworpen aan een bevoegdheid van hun goederen of een verbod om geldmiddelen of economische middelen direct of indirect aan of ten gunste van hen beschikbaar te stellen op grond van beperkende maatregelen die overeenkomstig artikel 215 VWEU zijn vastgesteld;

^{*1} Richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende betalingsdiensten in de interne markt, houdende wijziging van de Richtlijnen 2002/65/EG, 2009/110/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010 en houdende intrekking van Richtlijn 2007/64/EG (PB L 337 van 23.12.2015, blz. 35).”;

b) punt 22 wordt vervangen door:

“22. “retailbetalingssysteem”: een betalingssysteem dat hoofdzakelijk bedoeld is voor de verwerking, clearing of afwikkeling van overmakingen of automatische afschrijvingen die voornamelijk kleine bedragen betreffen, en dat geen betalingssysteem voor grote bedragen is;”.

2) De volgende artikelen 5 bis tot en met 5 quinquies worden ingevoegd:

“Artikel 5 bis

Instantovermakingstransacties

1. Betalingsdienstaanbieders die hun betalingsdienstgebruikers een betalingsdienst voor verzending en ontvangst van overmakingen bieden, bieden al hun betalingsdienstgebruikers een betalingsdienst voor verzending en ontvangst van instantovermakingen.

Dit lid geldt echter niet voor instellingen voor elektronisch geld zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 1, van Richtlijn 2009/110/EG en betalingsinstellingen zoals gedefinieerd in artikel 4, punt 4, van Richtlijn (EU) 2015/2366.

2. Bij het uitvoeren van instantovermakingen voldoen betalingsdienstaanbieders, naast de vereisten van artikel 5, ook aan de volgende vereisten:

- a) zij zorgen ervoor dat betalers een betalingsopdracht voor een instantovermaking met dezelfde PSU-interfaces kunnen plaatsen als waarmee die betalers een betalingsopdracht voor andere overmakingen kunnen plaatsen;
- b) na ontvangst van een betalingsopdracht voor een instantovermaking controleren zij onmiddellijk of aan alle noodzakelijke voorwaarden voor de verwerking van de betaling is voldaan en of de nodige geldmiddelen beschikbaar zijn, reserveren zij het bedrag op de rekening van de betaler en zenden zij de betalingstransactie onmiddellijk naar de betalingsdienstaanbieder van de begunstigde;
- c) zij zorgen ervoor dat alle bij hen aangehouden betaalrekeningen 24 uur per etmaal en op elke kalenderdag bereikbaar zijn voor instantovermakingen;
- d) na ontvangst van een instantovermaking stellen zij het bedrag van die transactie onmiddellijk ter beschikking op de betaalrekening van de begunstigde.

3. Als betalingsdienstaanbieders hun betalingsdienstgebruikers bij andere soorten overmakingen de mogelijkheid bieden om meerdere betalingsopdrachten gebundeld in te dienen, bieden zij deze mogelijkheid ook bij instantovermakingen in euro.

4. Betalingsdienstaanbieders als bedoeld in lid 1 die zich bevinden in een lidstaat waarvan de munteenheid de euro is, bieden betalingsdienstgebruikers de dienst van ontvangst van instantovermakingen in euro uiterlijk op ... [PB: gelieve de datum in te voegen = 6 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening], en de dienst van verzending van instantovermakingen in euro uiterlijk op ... [PB: gelieve de datum in te voegen = 12 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening].

Betalingsdienstaanbieders als bedoeld in lid 1 die zich bevinden in een lidstaat waarvan de munteenheid niet de euro is, bieden betalingsdienstgebruikers de dienst van ontvangst van instantovermakingen in euro uiterlijk op ... [PB: gelieve de datum in te voegen = 30 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening], en de dienst van verzending van instantovermakingen in euro uiterlijk op ... [PB: gelieve de datum in te voegen = 36 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening].

Artikel 5 ter

Kosten in verband met instantovermakingen

1. De kosten die een betalingsdienstaanbieder betalers en begunstigden aanreket voor de verzending en ontvangst van instantovermakingstransacties in euro, mogen

niet hoger zijn dan de kosten die die betalingsdienstaanbieder aanrekent voor de verzending en ontvangst van andere overeenkomstige overmakingstransacties in euro.

2. Betalingsdienstaanbieders die zich bevinden in een lidstaat waarvan de munteenheid de euro is, voldoen uiterlijk op ... [PB: gelieve de datum in te voegen = 6 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening] aan dit artikel.

Betalingsdienstaanbieders die zich bevinden in een lidstaat waarvan de munteenheid niet de euro is, voldoen uiterlijk op ... [PB: gelieve de datum in te voegen = 30 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening] aan dit artikel.

Artikel 5 quater

Discrepanties tussen de naam en identificator van de betaalrekening van een begunstigde in het geval van instantovermakingen

1. Met betrekking tot instantovermakingen controleert de betalingsdienstaanbieder van een betaler of de door de betaler verstrekte identificator van de betaalrekening en de naam van de begunstigde overeenstemmen. Indien zij niet overeenstemmen, stelt die betalingsdienstaanbieder de betaler in kennis van alle geconstateerde discrepanties en de mate van discrepantie.

Betalingsdienstaanbieders bieden deze dienst onmiddellijk nadat de betaler zijn betalingsdienstaanbieder de identificator van de betaalrekening van de begunstigde en de naam van de begunstigde heeft verstrekt, en voordat de betaler de mogelijkheid wordt geboden om de instantovermaking toe te staan.

2. Betalingsdienstaanbieders zorgen ervoor dat de detectie van en kennisgeving over een discrepantie zoals bedoeld in lid 1 betalingsdienstaanbieders niet belet om toestemming te geven voor de instantovermaking in kwestie.

3. Betalingsdienstaanbieders zorgen ervoor dat betalingsdienstgebruikers het recht hebben om af te zien van ontvangst van de in lid 1 bedoelde dienst en stellen hun betalingsdienstgebruikers in kennis van de manier waarop zij kunnen aangeven dat zij van dit recht gebruik willen maken.

Betalingsdienstaanbieders zorgen er ook voor dat betalingsdienstgebruikers die hebben aangegeven dat zij de in lid 1 bedoelde dienst niet wensen te ontvangen, het recht hebben om deze dienst alsnog te ontvangen.

4. Betalingsdienstaanbieders stellen hun betalingsdienstgebruikers ervan in kennis dat het toestaan van een transactie ondanks een vastgestelde en gemelde discrepantie of het afzien van de in lid 1 bedoelde dienst ertoe kan leiden dat de geldmiddelen worden overgemaakt naar een door de betaler opgegeven betaalrekening die niet door de begunstigde wordt aangehouden. Betalingsdienstaanbieders verstrekken die informatie tegelijkertijd met de kennisgeving van discrepanties als bedoeld in lid 1 of wanneer de betalingsdienstgebruiker afziet van de ontvangst van de in dat lid bedoelde dienst.

5. De in lid 1 bedoelde dienst wordt aan de betaler verleend ongeacht de PSU-interface die door de betaler wordt gebruikt om een betalingsopdracht voor een instantovermaking te plaatsen.

6. Betalingsdienstaanbieders die zich bevinden in een lidstaat waarvan de munteenheid de euro is, voldoen uiterlijk op ... [PB: gelieve de datum in te voegen = 12 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening] aan dit artikel.

Betalingsdienstaanbieders die zich bevinden in een lidstaat waarvan de munteenheid niet de euro is, voldoen uiterlijk op ... [PB: gelieve de datum in te voegen = 36 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening] aan dit artikel.

Artikel 5 quinquies

Screening van betalingsdienstgebruikers met betrekking tot sancties van de Unie in geval van instantovermakingen

1. Betalingsdienstaanbieders die instantovermakingen uitvoeren, controleren of hun betalingsdienstgebruikers op de lijst geplaatste personen of entiteiten zijn.

Betalingsdienstaanbieders verrichten dergelijke controles onmiddellijk na de inwerkingtreding van nieuwe of gewijzigde beperkende maatregelen die overeenkomstig artikel 215 VWEU zijn vastgesteld en die voorzien in bevrozing van tegoeden of een verbod op het beschikbaar stellen van geldmiddelen of economische middelen, en ten minste eenmaal per kalenderdag.

2. Tijdens de uitvoering van een instantovermaking controleren de bij de uitvoering van een dergelijke overmaking betrokken betalingsdienstaanbieder van de betaler en de betalingsdienstaanbieder van de begunstigde niet of de betaler of begunstigde wiens betaalrekeningen voor de uitvoering van die instantovermaking worden gebruikt, op de lijst geplaatste personen of entiteiten zijn, naast de controles op grond van lid 1.

3. Een betalingsdienstaanbieder die heeft nagelaten om de in lid 1 bedoelde controles uit te voeren en die een instantovermaking uitvoert waardoor een andere bij de uitvoering van die instantovermakingstransactie betrokken betalingsdienstaanbieder nalaat tegoeden van op de lijst geplaatste personen of entiteiten te bevrozen dan wel geldmiddelen of economische middelen aan dergelijke personen of entiteiten ter beschikking stelt, vergoedt de aan de andere betalingsdienstaanbieder berokkende financiële schade als gevolg van sancties die aan die andere betalingsdienstaanbieder zijn opgelegd op grond van overeenkomstig artikel 215 VWEU vastgestelde beperkende maatregelen tot bevrozing van tegoeden of een verbod op het beschikbaar stellen van geldmiddelen of economische middelen.

4. Betalingsdienstaanbieders voldoen uiterlijk op ... [PB: gelieve de datum in te voegen = 6 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening] aan dit artikel.”.

3) In artikel 11 worden de volgende leden 1 bis en 1 ter ingevoegd:

“1 bis. In afwijking van lid 1 stellen de lidstaten uiterlijk op ... [PB: gelieve de datum in te voegen = 4 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening] regels vast inzake de sancties die van toepassing zijn op inbreuken op de artikelen 5 bis tot en met 5 quinquies en nemen zij alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze sancties worden uitgevoerd. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.

De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op ... [PB: gelieve de datum in te voegen = 8 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening] in kennis van die regels en maatregelen en stellen haar onverwijld in kennis van eventuele latere wijzigingen.

1 ter. Met betrekking tot de sancties die van toepassing zijn op inbreuken op artikel 5 quinquies zorgen de lidstaten ervoor dat deze sancties het volgende omvatten:

- a) in het geval van een rechtspersoon, administratieve geldboeten tot ten minste 10 % van de totale jaarlijkse netto-omzet van die rechtspersoon in het voorafgaande boekjaar;
- b) in het geval van een natuurlijke persoon, administratieve geldboeten tot ten minste 5 000 000 EUR of, in de lidstaten waarvan de munteenheid niet de euro is, de overeenkomstige waarde in de nationale valuta op ... [PB: gelieve de datum van inwerkingtreding van deze verordening in te voegen].

Voor de toepassing van punt a) is, indien de rechtspersoon een dochteronderneming is van een moederonderneming zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 9, van Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad^{*2} of een onderneming is die feitelijk een overheersende invloed op die rechtspersoon uitoefent, de relevante omzet gelijk aan de omzet die blijkt uit de geconsolideerde jaarrekening van de uiteindelijke moederonderneming in het voorafgaande boekjaar.

^{*2} Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad (PB L 182 van 29.6.2013, blz. 19).”.

Artikel 2

Wijziging van Verordening (EU) 2021/1230

Aan artikel 3 van Verordening (EU) 2021/1230 wordt het volgende lid 5 toegevoegd:

“5. Lid 1 van dit artikel is niet van toepassing wanneer artikel 5 ter, lid 1, van Verordening (EU) nr. 260/2012 een betalingsdienaarbieder die zich bevindt in een lidstaat waarvan de munteenheid niet de euro is, met betrekking tot een instantovermaking zou verplichten een vergoeding aan te rekenen die lager zou zijn dan de kosten die met betrekking tot dezelfde overmaking zouden worden aangerekend indien lid 1 van dit artikel zou worden toegepast.

Voor de toepassing van de eerste alinea wordt onder “instantovermaking” een instantovermaking zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 1 bis, van Verordening (EU) nr. 260/2012 verstaan die grensoverschrijdend is en in euro luidt.”.

Artikel 3

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter